

eF Tema del dia

La batalla contra l'exclusió

Pàgines 2 a 5

ESCASSA VISIBILITAT D'UNA ACCIÓ ESSENCIAL

En la trinxera social

|| Gairebé 7.000 entitats que sumen més de 300.000 voluntaris combaten la crisi al carrer dia a dia

|| Tot i que atenen més de 2 milions de persones, la seva tasca segueix sent poc coneguda

El voluntari Jordi Gironella afaïta Salvador Vergara, dilluns passat.

El tros dolent de la vida

Un ajudant de cuina que es va quedar al carrer rep el suport de la Fundació Arrels per tornar a aixecar-se ≡ **L'entitat li va aconseguir** una plaça en un hostel i li ofereix formació i oci

|| T.S.
BARCELONA

«La vida està feta de trossos. A mi m'ha tocat ara el més dolent, però no sempre serà així», diu Salvador Vergara, de 47 anys, ajudant de cuina sense feina i usuari de la Fundació Arrels. Originari del poble sevillà d'Arahal, Vergara se'n va anar d'allà fa temps. Té dos fills grans que no veu. Va marxar a Mallorca.

El 2006 es va quedar sense feina. Va arribar a Barcelona i durant un temps va dormir al carrer. «Fins que la policia ens va fer fora de l'estació del Nord».

Gràcies a Arrels té plaça en un hostel: «Al carrer no dorms. Sembla que dorms però estàs vigilant». I ja fa temps que ha deixat l'alcohol. Cada dia passa pel local d'Arrels, però no és la primera cosa que fa. «Dormo a

l'hostal, em llevo, em prenc un cafetó i després vaig a buscar puntes de cigarret».

Males maneres

Abans demanava un cigarret de tant en tant, però ha deixat de fer-ho. Afirma que cada dia la gent està més crispada: «Et diuen que no o fins i tot t'intenten pegar». Per temporades li

han anat sortint feines: ha collit fruita i diversos estius ha trobat un lloc en algun restaurant. Però aquest últim estiu no hi va haver sort. A Arrels s'ha ocupat de preparar-se per a les seves indagacions laborals. Diu que ha entregat milers de currículums: «Crec que els llencen tal com els reben».

A Vergara l'afaïta Jordi Gironella, de 62 anys. En fa quatre que col-

labora amb l'entitat, des que es va jubilar. És coordinador del grup de voluntaris dels dilluns, al marge de col·laborar econòmicament amb Arrels. És un home ocupat i actiu, així que, una vegada afaïtat el Salvador, corre a ocupar-se de les seves responsabilitats.

Parlant a poc a poc, amb el seu mig somriure, Vergara explica com reacciona la gent quan veu les persones que viuen al carrer: «No miren o et miren malament». Arrels atén unes 80 persones cada dia al seu centre obert, del qual és responsable Anna Titos. «Aquí no es deixa caure ningú», explica

Salvador Vergara

USUARI D'ARRELS

«Dormo a l'hostal, em llevo, em prenc un cafetó i vaig a buscar puntes de cigarret»

ella mateixa. Es refereix al fet que una vegada s'ha detectat un usuari no es condiciona l'atenció que se li proporciona a si torna a caure en la beguda o no.

Vergara passa temps als ordinadors que hi ha al centre obert, però també juga a ping-pong. Escriu poesia i té una queixa: «El que fa més ràbia és que ho donin tot als estrangers», assenyala, en un judici comú encara que infundat sobre les ajudes socials. Cada dia, a les 19.30, després que el centre obert tanqui, torna a la Llar Pere Barnés, on ja ha anat a dinar, per sopar-hi. Passa «un estoneta amb els amics» se'n va l'hostal. I fins a l'endemà. La meta està clara: aconseguir un tros bo de la vida.

Vergara ho explica en un to que barreja il·lusion amb serietat. Projecta aquest futur bo que fa temps que li hauria d'haver tocat. Així ho explica: «La feina ho és tot. Tenir una feina, tenir un pis, tenir estabilitat. I poder descansar. Perquè al carrer no dorms. Sembla que dorms però estàs vigilant». ≡

EL TERCER
SECTOR
EN XIFRES

1 A Catalunya hi havia el 2011 6.800 entitats socials, el 10% menys que el 2007.

2 Les organitzacions atenen aquell any 2,1 milions de persones, 430.000 més que abans de la crisi.

3 El sector suposava el 2,8% del PIB català i comptava amb 102.000 contractats i 300.000 voluntaris.

TONI SUST
BARCELONA

Les entitats socials catalanes s'enfronten a la pitjor realitat en 30 anys. Veuen com l'Estat del benestar es va desfent, i ho han d'assumir i buscar alternatives. Això han fet, seguir endavant com han pogut, cada dia una ajuda menys, cada dia una necessitat més. Les últimes dades conegudes, del 2011, reflecteixen un augment quasi en paral·lel de la xifra de

persones ateses (2,1 milions, 430.000 més -el 25%- que abans de la crisi) i la dels 300.000 voluntaris, que havia crescut el 22% i pràcticament triplava la del personal contractat.

En aquesta situació, la federació Entitats Catalanes d'Acció Social (ECAS), centrada en la lluita contra l'exclusió social i la pobresa, va celebrar fa dies el seu 10è aniversari amb un acte i un vídeo sobre la seva activitat que comença amb preguntes a gent del carrer sobre què són les en-

titats socials. El 99% és incapaç d'explicar-ho.

Les 6.800 entitats de totes les branques agrupades en la Taula del Tercer Sector constitueixen una barrera entre la precarietat i la classe mitjana, per resumir-ho així. Però és una barrera invisible. Donar-se a conèixer és potser el principal repte del sector.

CRÍTICA CONSTRUCTIVA // La presidenta d'ECAS, Teresa Crespo, afirma que

l'organització sempre ha vetllat per estar a prop dels que pateixen. També, diu, fa «crítica constructiva» sobre les retallades: «Demaneu als poders públics que donin prioritats a accions clares i urgents en defensa d'unes polítiques socials que garanteixin els mínims per a una vida digna a tota la ciutadania, i els instem a desenvolupar un Estat del benestar en benefici de totes les persones».

ECAS i la resta d'integrants de la Taula acumulen deutes de diver-

ses administracions. Al desembre sumaven 640 milions. S'espera que aquest mes comencin a cobrar-se les relacions amb concerts i subvencions autonòmiques gràcies a fons estatals previstos per pagar a proveïdors. Un alleujament contrapestat, per exemple, amb la retallada en ajuts per a residència a dependents. Mentrestant, aquestes entitats, els treballadors i voluntaris, segueixen lluitant en la trinxera social. Aquí en teniu quatre exemples. ≡

A parir amb el testament

Una guatemalenca relata entusiasta com va afrontar sola la maternitat gràcies al suport de Salut i Família, després que la seva parella la fes fora de casa al saber que estava embarassada

T.S.
BARCELONA

María, guatemalenca, no es diu així, s'estima més reservar la seva identitat. Té 35 anys i un bebè de vuit mesos i galtes rodones. Va anar a parir sola, encara que no de buit: portava a sobre el seu testament. Com que el pare no va reconèixer la criatura i ella no té papers, el bebè va ser apàtrida uns mesos. Espanya no va voler donar-li la nacionalitat. Al final, Guatemala l'hi va oferir i la seva mare explica que sovint li diu: «**Fill, hauràs d'aprendre a menjar frijoles, perquè només Guatemala et va voler**».

Quan fa un any i mig es va quedar embarassada, tenia feina com a assistent en una clínica: va estudiar al seu país. I esperava la seva regularització. Quan va saber que estava en estat, l'hi va explicar a la seva parella. En aquell moment va començar el seu dia més dur, el que li va canviar la vida. «**A les onze de la nit l'hi vaig dir. A les set del matí em va fer fora de casa. A les nou, una llevadora em va aconsellar recórrer a Salut i Família**».

María, a qui no es veu, amb Elvira Méndez, directora de l'entitat.

RICARD CUGAT

Maltractada

La María era maltractada pel seu company, però no va voler denunciar-lo, cosa que lamenta per la cobertura legal que li hauria ofert. Es

mostra molt decebuda amb el servei del 016, al qual va trucar diversos cops quan estava en el seu pitjor moment i on li van dir, assegura, que només la podien ajudar si hi havia

constància del maltractament físic.

El cas és que es va quedar sola i que va haver de deixar la feina. I que va anar a parir amb un testament que deia que si morís en el part, en-

treguessin la criatura a la seva germana o a la seva millor amiga. Tampoc eren ordres terminants: «**La Generalitat només estava obligada a tenir en consideració aquell testa-**

ment». El nen hauria quedat sota la tutela de l'Administració, en aquest cas, del Govern català.

María no dubta a l'assenyalar com va poder tirar endavant: «**El pare del meu fill es diu Salut i Família**». L'entitat que la va acollir ofereix una ajuda integral a les dones que ho necessiten: legal, mèdica, material. La seva directora general, Elvira Méndez, somriu satisfeta mentre escolta la María. No hi ha millor forma de saber que un ha fet el que havia de fer que escoltar la mare. «**Aquesta entitat és proelecció**», diu Méndez de les embarassa-

María

USUÀRIA DE SALUT I FAMÍLIA

«A les onze de la nit li vaig dir que estava embarassada. A les set del matí em va fer fora»

des que arriben a demanar ajuda. Si decideixen tenir el fill que esperen, les recolzen perquè ho aconseguixin. Si decideixen interrompre l'embaràs, també les recolzen.

La María prepara el retorn al seu país. Espera que el judici pendent per la paternitat del seu fill permeti per fi al nen accedir a la nacionalitat espanyola. «**No vull diners. Vull que el meu fill pugui tornar a Espanya a fer la carrera universitària o un màster**». I somriu triomfadora. ≡

**COMPREM
OR
I PLATA**
Nº1 a Catalunya

N.1 A CATALUNYA
Som la primera empresa catalana líder en la compravenda d'or.

CONFIANÇA
Servei senzill, segur i transparent.

MÀXIMA TAXACIÓ
Tenim refinaria pròpia i no necessitem intermediaris.

joies monedes rellotges plata

A BARCELONA: C/ València, 308

Tel. 93 487 87 49 (no tanquem al migdia)

· Trav. de les Corts, 273

· Passeig Fabra i Puig, 97

· Gran de Gràcia, 49

· Gran de Sant Andreu, 185

· Mallorca, 440

· Pi i Margall, 6

· Av. Meridiana, 340

· Muntaner, 332

· París, 135

· Calvet, 9

La batalla contra l'exclusió ▶ Les experiències

Pàgines 2 a 5 ▶▶▶

RICARD CUGAT

▶▶ Formació ▶ Marta Mariñas, monitora, Eva Sánchez (esquerra) i Sima Manjeetkaur.

La inserció exitosa de l'Eva i la Sima

Dues noies expliquen com van trobar feina després d'un curs de tres mesos del Casal dels Infants del Raval

TONISUST
BARCELONA

Eva Sánchez, de 24 anys i de Barcelona, i Sima Manjeetkaur, de 21 i nascuda a Nova Delhi (Índia), poden dir una cosa molt destacable en aquests temps. Han trobat feina. Els seus contractes són curts i el sou és millorable. d'acord. Però han trobat feina. Totes dues van participar en un curs de formació adreçada a la inserció laboral que organitza el Casal dels Infants del Raval.

Es tracta d'un curs sucint, de tres mesos de durada, encarat a la col·laboració amb les empreses, amb 14 per ser exactes, que ofereixen pràctiques als alumnes i sovint se'ls queden con-

tractats. Hi havia quatre entorns possibles per escollir en la formació: mossos de magatzem, cambrera d'habitació d'hotel, ajudant de cambrer i neteja industrial.

La Sima coneixia bé les

«Tenia clar que volia ser cambrera. Molts creien que no ho aconseguiria», explica la Sima

seves preferències: **«Tenia clar que volia ser cambrera. Molts creien que no ho podria aconseguir. No sabia**

què era la ginebra, ni que la barbacoa era una salsa». Ara treballa en un bar de tapes del Poblenou. **«Notem res congelat, tot és fresc»,** explica decidida i somrient, amb un to que dona a entendre que qui no vagi al bar s'ho perd. Per ara té mig any de contracte. Prepara còctels i altres begudes.

Eva Sánchez és mare de dos nens, de 7 i 4 anys. Ella també ho va tenir clar: li va interessar la neteja industrial, de centres comercials, hospitals. Va fer pràctiques al complex Heron City: **«Em van ensenyar maquinària. Em van agradar les pràctiques per la maquinària»,** explica. Ara té un contracte a la mateixa empresa i treballa a la Pedrera. ≡

JULIO CARBÓ

▶▶ Al pis ▶ Santiago, amb Anna Tomàs, directora adjunta de la Fundació Tres Turons.

Pas a pas, Santiago guanya autonomia

Un home amb un trastorn mental viu en un pis de la Fundació Tres Turons amb dos companys més

T.S.
BARCELONA

Santiago dibuixa com els àngels, però, tímid, triga una estona a obrir la seva carpeta. Són, diu, **«dibuixos de crítica social».** Té 46 anys i viu amb dos companys en un dels pisos cedits per l'Ajuntament de Barcelona i tutelats per la Fundació Tres Turons. Quatre vivendes juntes, amb 12 residents. Santiago fa quatre anys que hi viu i se'l veu satisfet.

Va treballar com a delinquant i després a la Seat, a Martorell. **«L'estrès laboral el va derrotar»,** explica Anna Tomàs, directora adjunta de la fundació. Va patir un trastorn mental i ara cobra una pensió contribu-

tiva, és a dir, relacionada amb el que va treballar en el passat. Perquè Santiago té una vida laboral de gairebé set anys.

Es veu de lluny que un dels espais més importants en la vida de Santiago és el

L'entitat i els tutelats tenen un pacte: accés a la vivenda a canvi d'actitud de col·laboració

que dedica a Ràdio Nikòsia, una associació que mitjançant un programa de ràdio busca esbossar un tracta-

ment alternatiu de la salut mental. Per a Santiago és clar, el programa és clau. **«El dilluns el preparam i s'emeta el dimecres».** Allà també fa altres coses: dibuix.

Tomàs explica que entre l'entitat i els tutelats hi ha un acord que es renova anualment. A canvi de l'accés a la vivenda es demana una actitud de col·laboració als usuaris. Però allhora que així se'ls responsabilitza, no hi ha normes de ferro que puguin comportar l'expulsió. Es van adonar que si eren extremadament estrictes, els pisos es quedarien buits.

Si Santiago surt de la vivenda, diu Tomàs, serà per bé, serà per guanyar més autonomia. I és una possibilitat que ella veu viable. ≡

demà a el Periódico

'MÉS PERIÓDICO'

Els rampells de la mare d'Asunta

▶ La presumpta assassina de la seva filla a Santiago tenia brots colèrics contra la nena. Retrat psicològic de Charo.

TEMA DEL DIUMENGE

Les pensions en la corda fluixa

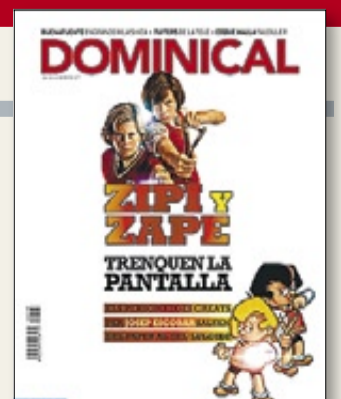
▶ El debat sobre la viabilitat del sistema de pensions davant la nova reforma. Parlen els jubilats.

'DOMINICAL'

Zipi i Zape compleixen 65 anys de pel·lícula

▶ Els bessons de Bruguera ressusciten en el cine. 'Dominical' parla amb els dos fills del seu creador, Josep Escobar.

La batalla contra l'exclusió ▶ L'opinió

Pàgines 2 a 5 <<<

Les desigualtats socials i els estats de necessitat que generen la crisi i el mercat de treball són coberts tant per les administracions públiques com per l'anomenat tercer sector: la suma de les entitats de la societat civil que ajuden els col·lectius més febles i vulnerables. Els poders públics redistribueixen renda a través de les pensions, els subsidis i les ajudes. Aquestes configuren un dret social i constitucional de ciutadania sobre el qual s'assenta l'anomenat Estat del benestar.

El 2011, quatre de cada deu famílies espanyoles sobreviuen gràcies a pensions i a altres prestacions. Si llavors s'hagués desmuntat radicalment tot el sistema de prestacions, el nivell de pobresa arribaria al 44% de la població i la situació seria explosiva. Imaginin-se la situació d'empitjorament dos anys després, amb més atur i més retallades. L'Estat del benestar pot i ha de redefinir-se, però no a costa de ser desmantellat i de caure en un sistema de beneficència sense drets.

Les entitats del tercer sector són un pilar necessari i complementari dels poders públics, però no els substitueixen. Més aviat incrementen l'eficiència d'arribar a més col·lectius i situacions de necessitat gestionant programes i serveis en multitud d'àmbits (infància, famílies, desocupació, immigració, discapacitat, violència de gènere, exclusió social...). Juntament amb els

Anàlisi

Xavier Martínez Celorrio

PROFESSOR DE SOCIOLOGIA, UNIVERSITAT DE BARCELONA

Un tercer sector que ajuda i cohesiona

ARXIU / FERRAN NADEU

▶▶ Un home gran amb Alzheimer agafa la mà de la persona que l'assisteix.

serveis socials dels nostres ajuntaments, aquestes entitats altruistes són la trinxera i la plataforma d'intervenció directa que resol, ajuda o canalitza milers de situacions personals crítiques.

Una lluita silenciada

Una lluita quotidiana i molt silenciada que consolida la cohesió social i l'ajuda directa en plena crisi. Abans de l'actual crisi, la cobdícia i l'individualisme possessiu van erosionar les relacions comunitàries i solidàries. Ara, amb la crisi reapareixen el sentit col·lectiu, l'ajuda mútua i la cooperació, tal com destaca Richard Sennet. Pot ser que la tasca agregada que fan les entitats del tercer sector sigui poc coneguda i valorada. Fins i tot en certs sectors de població desinformada pot ser que despertin un cert recel.

Segur que la ciutadania és més entesa en futbol o en famosos que en el funcionament del seu sistema de benestar social. És una cosa que es pot esperar en un país que va construir el seu sistema de serveis socials en època tardana (als anys 80) en relació amb els països europeus. Tenim un *welfare-mix* anomenat així per la complementarietat que es dona entre els tres agents proveïdors de benestar i ajuda: els poders públics, les entitats del tercer sector i les famílies. Amb la particularitat mediterrània del gran pes que tenen les famílies a l'hora

de prestar serveis d'atenció i assistència a nens, grans i dependents. Llegiu-hi el gran pes que tenen les dones davant l'insuficient sistema públic de guarderies, residències de gent gran i serveis de dependència.

En el període 2003-2013 el tercer sector ha duplicat el nombre de beneficiaris fins als actuals 2,1 milions. La crisi ha generat un 25% més de persones ateses i un 18% menys de personal empleat per les entitats. No obstant, una dada interessant és que malgrat la crisi i les retallades de les administracions no ha

Les entitats són un pilar complementari dels poders públics, però no els substitueixen

caigut el volum de pressupost que gestionen. Es manté en el 2,8% del PIB perquè hi han augmentat les donacions i patrocinis. És a dir, s'està donant una transferència voluntària de recursos, sobretot cap a les grans entitats i cap a aquelles no tan grans però reconegudes i amb prestigi al territori. Suposa un reconeixement de la tasca irremplaçable que realitza el tercer sector com a garant de l'ajuda mútua i de la cohesió social. ≡

Preu per dia, vàlid a la Península del 11 d'octubre al 31 de desembre de 2013, per al grup A. 3EBMR (loyalty Argo o similars) inclou: quilometratge il·limitat, CDW, THW, SLDW, PAI (taxes de recollida a l'aeroport o estació de tren i per al vehicle VWIPW Peugeot Partner o similar), inclouen: 300 km al dia i 6.000 km al mes. CDW, THW i taxes de recollida a l'estació de tren. No inclouen: combustible i altres. Despeses de gestió 16 € (per reserva) no inclouen. Consulta les condicions d'aplicació i els preus per a lloguers d'altres grups de vehicles a les Bases i les Canaries. (1) Ingressos subvencionats per Viajes El Corte Inglés. SA. Financiamient subjecte a l'aprovació de Financiera El Corte Inglés EFC, SA. Robut mínim 30€. Despeses de gestió franquícia, anàlisi de l'import de la venda: des de 3€ fins a un màxim de 12€. Exemples de finançament de compra: Import: 150€, aproximant a 3 mesos sense interessos, TIN 0%, TAE 12,64%, despeses de gestió: 3€. Import total anual: 150€. Import: 1.500€, aproximant a 3 mesos sense interessos, TIN 0%, TAE 4,90%, despeses de gestió: 12€. Import total anual: 1.512€. CDW (cobertura parcial de danys per col·lisió), THW (cobertura parcial per robatori del vehicle), SLDW (reemplament de franquícia per danys / pèrdua causats al vehicle per accident o per robatori/avariament); BM (assegurança personal d'accident), CCMR 50, HERMOSILLA 112 - MACRID.

La mobilitat de la teva empresa, a les millors mans.

Visitar un nou client, una cita important en una altra ciutat o per als teus desplaçaments diaris, Europcar i Viatges El Corte Inglés t'ofereixen un servei de lloguer de cotxes i furgonetes flexible, de confiança i al millor preu.

Promoció especial per a pimes

lloguer 1-2 dies des de 48€	lloguer 3-6 dies des de 37€	lloguer 7 o més dies des de 35€
-----------------------------------	-----------------------------------	---------------------------------------

Preus per dia

INCLOU:

- ✓ Cobertura sense franquícia en cas de col·lisió i robatori.
- ✓ Assegurança personal d'accident.
- ✓ Quilometratge il·limitat.
- ✓ Taxa de recollida a l'aeroport o estació de tren.

Promoció especial furgonetes

lloguer 1 dia des de 50€	lloguer 2-3 dies des de 43€	lloguer 4-6 dies des de 37€	lloguer 7 o més dies des de 35€
--------------------------------	-----------------------------------	-----------------------------------	---------------------------------------

Preus per dia

INCLOU

- ✓ Cobertura en cas de col·lisió i robatori amb franquícia.
- ✓ Conductor addicional i conductor jove gratuït.
- ✓ 350 km al dia - 6.000 km al mes.
- ✓ Taxa de recollida a l'estació de tren.

AMB LA GARANTIA I CONFIANÇA DE

VIAJES

El Corte Inglés

PAGAMENT en 3 MESOS SENSE INTERESSOS (1)

